

Symposium k poctě Bohuslava Fuchse

**Národní památkový ústav,
územní odborné pracoviště v Brně,**
zve na odborné symposium při příležitosti
130 let od narození klíčové osobnosti
československé meziválečné architekto-
nické avantgardy.

**termín:
čt 20. března 2025**

**místo konání:
přednášková budova MCMA
v Brně, Preslova 53**

Účast na akci je zdarma po předchozí
registraci. Registrace účastníků na
<https://forms.gle/xUApVTHqXiDaZbiK7>
do **16. února 2025**

Symposium k poctě Bohuslava Fuchse

Program

9:30 *zahájení symposia*

Úvodní přednáška

9:35 Vladimír Šlapeta (FA VUT v Brně)

BLOK I: Život a dílo Bohuslava Fuchse a jeho recepce

- 10:15 Jan Galeta (SDU FF MUNI), Martin Šolc (NPÚ, MCMA v Brně):
**Architekt s názorem. Texty Bohuslava Fuchse v meziválečných
periodicích**
- 10:35 Irena Žantovská Murray (emeritní ředitelka Britské architektonické
knihovny Královského institutu britských architektů): **Bohuslav
Fuchs a česká meziválečná stopa v Evropě**
- 10:55 diskuse
- 11:10 *coffeebreak*

BLOK II: Památková obnova, výzkum a využití Fuchsových staveb

- 11:40 Matěj Kruntorád (Ústav dějin umění AVČR): **O jednom dvoudomě
– osudy vlastní vily Bohuslava Fuchse**
- 12:00 Pavel Borský: **Nádražní poštovní úřad v Brně 1937–1940. Josef
Kranz ve stínu Bohuslava Fuchse**
- 12:20 diskuse
- 12:35 *lunchbreak*
- 13:20 Bohdana Procházková (NPÚ, ÚOP v Brně): **Oprava obřadní síně na
Ústředním hřbitově v Brně**
- 13:40 Simona Pechová (NPÚ, ÚOP v Brně), Michal Rak (RAKING s.r.o.):
Masarykův studentský domov v novém vnějším plášti
- 14:00 Petr Svoboda (NPÚ, MCMA v Brně): **Areál AKA Skryje – lze chránit
průmyslový areál, jež si hledá novou funkci?**
- 14:20 Ján Sekan (TU v Košiciach): **Bohuslav Fuchs a Košice**
- 14:40 diskuse
- 14:55 *ukončení symposia*

Anotace

Architekt s názorem. Texty Bohuslava Fuchse v meziválečných periodických

(Jan Galeta – Martin Šolc)

Architekt Bohuslav Fuchs byl mužem mnoha talentů a mezi jeden z nich patřila také schopnost převádět své myšlenky do psané podoby. Není u architektů zdaleka pravidlem, že píšou, a už vůbec ne, že píšou i něco jiného než jen technicistní deskriptce svých projektů. Bohuslav Fuchs však soustavně publicisticky působil na mnoha dobových platformách – zmínit lze časopisy Index, Výtvarné snahy, Veraikon či Lidové noviny. Většina z nich se přirozeně tak či onak týkala architektury či urbanismu, přesto mezi nimi nalezneme i reportáže, vzpomínky či obecněji formulované úvahy o stavitelství a konkrétních případech. Fuchs přitom psal srozumitelným a jasně formulovaným jazykem, který jeho texty činil čtenářsky přístupnými. Naším cílem je Fuchsovy stati jednak představit a rozčlenit v jakémsi statistickém a tematickém přehledu, jednak dva z článků probrat v detailu a hlouběji se nad nimi zamyslet.

Bohuslav Fuchs a česká meziválečná stopa v Evropě

(Irena Žantovská Murray)

V roce 1937 přijal Královský institut britských architektů (RIBA) mezi své čestné členy Bohuslava Fuchse. V tomtéž roce se stejné pocty dostalo Alvaru Aaltovi, Eriku Gunnaru Asplundovi, Walteru Gropiovi, Le Corbusierovi, Marcelu Breuerovi, Svenu Markeliusovi a Peteru Behrensovi. To dává představu o významu, který českému architektovi zahraniční kolegové přiznávali. Ve Fuchsových 42 letech byla jeho tvorba mezinárodně známá z výstav v New Yorku i Londýně, stejně jako z publikací vydavatelství Architectural Press. Příspěvek představuje Bohuslava Fuchse ve světle zahraničních publikací a dokumentů dochovaných v archivu RIBA.

O jednom dvoudomě – osudy vlastní vily Bohuslava Fuchse

(Matěj Kruntorád)

Bohuslav Fuchs roku 1927 projektoval vlastní dům na ulici Hvězdárenské, na který o rok později navázala vila Emílie Walischové, od dokončení však využívána rodiči Fuchsovy ženy. Vlastní architektové vile byla věnována soustavná pozornost již od jejího dokončení, navazující stavba zůstávala poněkud stranou, přestože zde Fuchs od 50. let žil. Nesouměrný zájem odborné veřejnosti se prakticky projevil v památkové ochraně dvoudomu, které zejména je určen tento příspěvek. Rozdílný památkový přístup měl za následek nestejnou péči o oba domy – původní Fuchsova vila požívá ochrany od roku 1964, navazující dům se doposud adekvátně chránit nepodařilo.

Nádražní poštovní úřad v Brně 1937–1940. Josef Kranz ve stínu Bohuslava Fuchse

(Pavel Borský)

Příspěvek vychází ze stavebně-historického průzkumu budovy, který autor zpracoval ve druhém čtvrtletí 2024. Dochovaná stavba vznikla na místě dvou budov c. k. poštovního a telegrafního úřadu z 19. století. Studii k novostavbě vypracoval v listopadu 1936 mladý brněnský architekt Josef Kranz jako zaměstnanec stavebního oddělení Ředitelství pošt a telegrafů v Brně. Měla sloužit jako zadávací dokumentace ve výběrovém řízení na definitivní projekt. Za neznámých okolností byl bez soutěže vypracováním projektu pověřen v létě 1937 architekt Bohuslav Fuchs. Vycházel ze studie Josefa Kranze nejen po stránce provozní, ale i po stránce archi-tektonické a převzal řadu motivů. V nadzemních podlažích se počítalo s nosnou železnou konstrukcí a úřad proto B. Fuchsovi přímo přidělil jako spolupracovnicka inženýra Konráda Hrubana, který projekt konstrukce vyhotovil. Je velmi pravděpodobné, že K. Hruban navrhl i výtvarně působivé nýtované lichoběžníkové nosné rámy v jedné části dispozice. Definitivní projekt B. Fuchse doznal nakonec řady změn kvůli úsporným opatřením.

Oprava obřadní síně na Ústředním hřbitově v Brně

(Bohdana Procházková)

Obřadní síň, která vznikla roku 1926 podle návrhu Bohuslava Fuchse a Josefa Poláška, byla první ceremoniální stavbou brněnského Ústředního hřbitova. V roce 2022 proběhla její oprava, která spočívala nejen v rehabilitaci původního vzhledu průčelí a interiéru, ale také ve statickém zajištění síně.

Masarykův studentský domov v novém vnějším plášti

(Simona Pechová, Michal Rak)

Myšlenka na výstavbu středoškolského studentského domova s ubytovnou, menzou a kulturním centrem vznikla v Brně již na počátku 20. let, teprve roku 1927 však byla vypsaná architektonická soutěž, jejímž vítězem se stal architekt Bohuslav Fuchs. Samotná výstavba byla zahájena až v roce 1929 a dokončena v roce následujícím, kdy se do svého nového domova nastěhovali první studenti. Ve své autentické podobě včetně funkce (pouze se zásahy v interiéru) zůstala stavba zachována až do počátečních dvou desetiletí 21. století, a to včetně velmi úspěšné stavební konstrukce vnějšího pláště. V důsledku problémů se stavebně technickým stavem a zcela nevyhovujících tepelně izolačních vlastností proto vyvstal požadavek investora vnější plášť objektu obnovit s využitím moderních stavebních materiálů. Výsledek měl přispět nejen ke komfortu bydlení studentů, ale splnit také nároky na zachování vzhledu unikátní architektury Bohuslava Fuchse. Realizace při splnění obou těchto náročných požadavků proběhla v letech 2021–2022.

Areál AKA Skryje – lze chránit průmyslový areál, jež si hledá novou funkci?

(Petr Svoboda)

V letech 1939 až 1947 projektoval Bohuslav Fuchs rozsáhlý výrobně rezidenční areál pro Textilní dílny svého švagra a bratra. Tento závod vyráběl textilie pro obchodní společnost AKA, kterou Bohuslav Fuchs spoluzakládal se svou rodinou již roku 1932. Z původně značně velkorysého záměru se podařilo realizovat jen menší část – postaveny byly tovární objekty, hydrocentrála, dvojice mostů, kantýna, domky zaměstnanců a dělnický dům. Továrna prošla několika významnými úpravami a dostavbami ještě v době socialismu, ostatní stavby se začaly přetvářet až v 90. letech a na počátku milénia. Přesto si areál uchoval kompaktní podobu a vizuálně stále odkazuje na dobu svého vzniku. Problémem s ochranou (památkovou či územně plánovací) této významné architektury je její dochování v ne zcela autentické podobě, rozdělení mezi množství vlastníků i změny ve využití, včetně plánovaného prodeje továrny a její možné budoucí konverze na rekreační areál.

Bohuslav Fuchs a Košice

(Ján Sekan)

Brněnský architekti boli v Košiciach aktívni nielen počas 1. ČSR ale aj v povojnových rokoch a zanechali na obraze mesta výrazný stopu. Bohuslava Fuchsa tu po prvýkrát zaznamenávame v roku 1938, keď vystavuje na kolektívnej výstave *Skupiny výtvarných umelcov vo Východoslovenskom múzeu*. V tom istom roku sa zúčastňuje súťaže na reguláciu časti centra Košíc. V povojnových časoch pracuje na smernom pláne Košíc a regionálnej štúdiu v súvislosti s novým Hutným kombinátom. Z neskorších čias pochádza jeho urbanistická štúdia IX. obvodu Košíc (1968) a napokon štúdia XI. obvodu (1971). Referát sa sústreďuje najmä na smerný plán, ktorý hoci nebol akceptovaný, mal nakoniec rozhodujúci vplyv na rozvoj mesta.